

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/129/2019
Identifikačné číslo spisu: 5115234780
Dátum vydania rozhodnutia: 26.11.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Bajánková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:5115234780.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Československej obchodnej banky, a.s., so sídlom v Bratislave, Žižkova 11, IČO: 36 854 140, zastúpenej spoločnosťou HMG LEGAL, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Červeňova 14, IČO: 35 885 459, proti žalovanému C. L., trvalým pobytom vo U., E. F. XXX/XX, o zaplatenie 6 512,58 Eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 40C/2/2016, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 11. decembra 2018 sp. zn. 5Co/232/2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline z 11. decembra 2018 sp. zn. 5Co/232/2018 a rozsudok Okresného súdu Žilina z 28. novembra 2017 č.k. 40C/2/2016-88 vo výroku, ktorým žalobu v prevyšujúcej časti zamietol a vo výroku o nároku na náhradu trov konania z r u š u j e a vec v rozsahu zrušenia vracia Okresnému súde Žilina na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. 1. Okresný súd Žilina (ďalej len "súd prvej inštancie" event. "prvoinštančný súd") rozsudkom z 28. novembra 2017 č.k. 40C/2/2016-88 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 1 717,92 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,05 % ročne z uvedenej istiny za dobu omeškania od 27. novembra 2015 do zaplatenia, to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku (prvý výrok) a vo zvyšnej časti žalobu zamietol (druhý výrok). Zároveň rozhodol, že žalovaný nemá voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania (tretí výrok).

1. 2. V úvode odôvodnenia rozhodnutia súd prvej inštancie konštatoval, že žalobkyňa sa žalobou doručenu 4. decembra 2015 domáhala voči žalovanému zaplatenia istiny vo výške 6 512,58 Eur spolu s úrokom vo výške 14,90 % ročne zo sumy 4 631,91 Eur od 27. novembra 2015 do zaplatenia, a s úrokom z omeškania vo výške 8,05 % ročne zo sumy 5 936,59 Eur od 27. novembra 2015 do zaplatenia. Žalobu odôvodnila tým, že dňa 14. marca 2012 uzavrela so žalovaným Zmluvu o ČSOB spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXR (ďalej aj „zmluva“, resp. „zmluva o úvere“), v zmysle ktorej poskytla žalovanému finančné prostriedky formou spotrebiteľského úveru. Pevná úroková sadzba bola dojednaná vo výške 14,90 %. Nakoľko žalovaný poskytnutý úver nesplácal a bol v omeškani s vrátením viac než dvoch splátok a súčasne aj jednej splátky po dobu dlhšiu ako tri mesiace, listom - oznámením o zosplatnení úveru - vyhlásila celú svoju pohľadávku za splatnú k dátumu 27. augusta 2014. Podľa

vyčíslenia pohľadávky ku dňu 26. novembra 2015 predstavovala celková pohľadávka sumu 6 512,58 Eur a pozostávala z istiny vo výške 4 631,91 Eur, riadneho úroku v zmysle zmluvy vo výške 1 150 Eur, úrokov z omeškania vo výške 575,99 Eur a poplatkov vo výške 154,68 Eur. Žalovaný uplatňovaný nárok neuhradil.

1. 3. V ďalšej časti odôvodnenia rozhodnutia súd prvej inštancie poukázal na vykonané dokazovanie a na základe neho došiel k záveru, že žalobkyňa ako veriteľ v danom prípade pri uzatváraní zmluvy konala v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti a žalovaný uzatváral zmluvu ako spotrebiteľ, keďže sa jedná o fyzickú osobu, ktorá pri uzatváraní predmetnej zmluvy nekonala v rámci svojho podnikania, povolania alebo zamestnania. Pri posudzovaní veci súd prvej inštancie preto vychádzal z príslušných ustanovení zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, v znení platnom ku dňu uzatvorenia zmluvy (ďalej len „zák. č. 129/2010 Z. z.“) a došiel k záveru, že záväzkový vzťah, ktorý vznikol medzi účastníkmi zmluvy je vzťahom občianskoprávnym a je potrebné naň aplikovať ustanovenia uvedeného zákona. Keďže predmetná zmluva je zmluvou o spotrebiteľskom úvere a vzťahuje sa na ňu zák. č. 129/2010 Z. z., primárne zisťoval, či táto zmluva o spotrebiteľskom úvere má všetky zákonné obligatórne náležitosti v zmysle § 9 ods. 2 zák. č. 129/2010 Z. z. Po jej preskúmaní došiel k záveru, že zmluva neobsahuje povinné náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. k/ citovaného zákona, a to výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. V tejto súvislosti uviedol, že zmluva o spotrebiteľskom úvere, okrem všeobecných náležitostí musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. Nemôže tak byť žiadnej pochybnosti o tom, že povinnými náležitosťami zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa úpravy platnej v čase uzavretia zmluvy bolo tiež uvedenie výšky, počtu a termínov splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. Primárnemu účelu právnej úpravy normami spotrebiteľského práva (ktorým je zrozumiteľnosť pre spotrebiteľa a jeho ochrana) potom zodpovedá len taký výklad ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k/ zák. č. 129/2010 Z. z., ktorý každý z atribútov vyjadrených v zákone slovami „výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“ viaže ku každej z tam uvedených zložiek spotrebiteľského úveru majúceho sa v konečnom dôsledku zaplatiť, teda ako k istine, tak i k úrokom a tiež k prípadným iným poplatkom. Naplneniu uvedeného účelu preto nemôže učiniť zadosť zmluva neobsahujúca aj vyčíslenie toho, aká časť každej splátky pripadá na istinu, aká na úroky a na prípadné poplatky (u každej takejto čiastkovej položky osobitne). Nemôže preto stačiť, ak je v zmluve uvedená len celková výška splátky pozostávajúca z istiny, úrokov a poplatkov. V splátke by mala byť oddelene uvedená výška splátky istiny, výška splátky úroku a výška splátky poplatkov. Podľa zistenia súdu prvej inštancie to však v danom prípade tak nebolo a požiadavka na presnosť vyžadovaná uvedeným ustanovením preto nebola splnená. Uvedenie časti, ktorá z každej splátky pripadá na splatenie vyčerpanej istiny, na splatenie úrokov a splatenie prípadných poplatkov, je podľa súdu prvej inštancie potrebné i preto, aby veriteľ nemal možnosť celú zaplatenú splátku (teda 100 % z nej) použiť na úhradu úrokov (prípadne poplatkov). Neuvedenie tejto náležitosti by mohlo spôsobiť, že hoci žalovaný spláca spotrebiteľský úver, istina prakticky jeho splátkami splácaná nie je, nakoľko ním uhrádzané splátky sa používajú v celom rozsahu na úhradu príslušenstva, z ktorého dôvodu nedochádza k poníženiu dlžnej istiny. Len vtedy, pokiaľ je presne vymedzené, aká časť splátky sa použije na úhradu istiny a aká časť na úhradu príslušenstva, je vylúčené, aby vznikli pochybnosti o tom, ako mali byť splátky započítavané na úhradu dlžného spotrebiteľského úveru s príslušenstvom. Vychádzajúc z toho došiel súd prvej inštancie k záveru, že v zmysle § 11 ods. 1 písm. a/ citovaného zákona poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje z dôvodu absencie uvedených náležitostí za bezúročný a bez poplatkov a preto je možné žalobkyni priznať len čistú nesplatenú istinu bez úrokov a poplatkov po odčítaní úhrad.

1. 4. Súd prvej inštancie preto priznal žalobkyni len nárok na zaplatenie nesplatených dlžnej istiny úveru v sume 1 717,92 Eur (8.000 Eur - 6.282,08 Eur), nakoľko nemal preukázané, že by žalovaný uvedenú sumu nesplatených istiny uhradil, a vo zvyšku uplatnenej istiny žalobu žalobkyne zamietol. Zároveň priznal žalobkyni z priznanej istiny 1 717,92 Eur aj úroky z omeškania vo výške 8,05 % ročne od 27. novembra 2015 do zaplatenia.

1. 5. Pri rozhodovaní o trovách konania súd prvej inštancie vychádzal z ustanovenia § 255 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“). Žalobkyňa mala v konaní úspech v rozsahu 22,53 % a čistý úspech žalovaného predstavoval 54,94 %, teda úspešnejším v konaní bol žalovaný, ktorý by vzhľadom na výsledok sporu mal mať nárok na náhradu trov konania. Nakoľko však žalovaný bol v priebehu celého súdneho konania nečinný a žiadne trovy konania mu v súvislosti s

prebiehajúcim súdnym konaním ani nevznikli, súd prvej inštancie rozhodol tak, že žalovaný nemá voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania.

2. 1. Krajský súd v Žiline (ďalej len "odvolací súd") na základe odvolania žalobkyne rozsudkom zo dňa 11. decembra 2018 sp. zn. 5Co/232/2018 rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutom výroku, ktorým žalobu v prevyšujúcej časti zamietol a v závislom výroku o nároku na náhradu trov konania potvrdil (prvý výrok). Zároveň vo výroku konštatoval, že v ostatnej časti, v ktorej súd prvej inštancie žalobe čiastočne vyhovel, ponechal rozsudok súdu prvej inštancie nedotknutý (druhý výrok). Žiadnej zo strán sporu nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania (tretí výrok).

2. 2. V odôvodnení odvolací súd konštatoval, že s rozhodnutím súdu prvej inštancie, jeho právnym posúdením veci, ako aj zdôvodnením rozsudku sa plne stotožnil. Uviedol, že žalobkyňa (odvolateľka) k veci samotnej neuviedla žiadne skutočnosti, s ktorými by sa súd prvej inštancie nevysporiadal a ktoré by boli spôsobilé inak vyhodnotiť skutkový stav a následne prijaté právne závery. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie považoval odvolací súd za potrebné dodať, že i vzhľadom na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky absencia náležitostí vymedzených v ustanovení § 9 ods. 2 písm. k/ zák. č. 129/2010 Z. z. (v znení platnom ku dňu uzatvorenia zmluvy) zakladala bezúročnosť a bezpoplatkovosť poskytnutého úveru. Niet žiadnych pochybností o tom, že slovenský zákon ide nad rámec Smernice č. 2008/48/ES [poznámka dovolacieho súdu - Smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (ďalej len „Smernica“)] a celkom jednoznačne požaduje, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere definovala tak splátky istiny, ako aj splátky úrokov a splátky iných poplatkov. Ak by zákonodarca chcel vyjadriť to isté, čo požaduje Smernica (ktorá navyše obsahuje požiadavku tzv. úplnej harmonizácie, teda zákaz odchýlenia od ustanovení smernice vo vnútroštátnom práve), je zrejmé, že by použil takú istú terminológiu, akú používa Smernica. Slovenský zákonodarca však takúto terminológiu nepoužil, ale k termínu „splátky“ pridal slová „istiny, úrokov a iných poplatkov“ (§ 9 ods. 2 písm. k/ citovaného zákona). K výkladu tohto ustanovenia zákona existuje konštantná judikatúra slovenských súdov, v zmysle ktorej sa má toto ustanovenie vykladať tak, že zmluva musí obsahovať vyjadrenie splátok istiny, splátok úrokov a splátok poplatkov, inak sa úver v zmysle § 11 ods. 1 písm. a/ citovaného zákona považuje za bezúročný a bez poplatkov.

2. 3. Následne odvolací súd uviedol, že má za to, že tak explicitne presné ustanovenie akým je ustanovenie § 9 ods. 1 písm. k/ citovaného zákona cez prizmu eurokomformného výkladu, nemožno ignorovať a tolerovať absenciu údajov o výške, počte a termíne splátok istiny, úrokov a iných poplatkov v žiadnej zmluve o úvere. Zákonodarca v citovanom ustanovení jasne deklaroval, aké následky sú spojené s absenciou obligatórných náležitostí uvedených pod písm. k/ § 9 ods. 1 citovaného zákona. Smernica, ktorá bola zjavne implementovaná do nášho právneho poriadku nad jej rámec a v rozpore s ustanovením o úplnej harmonizácii nemôže mať priamy účinok, teda zakladať práva a povinnosti priamo sporovým stranám - pôsobiť horizontálne. Teória a prax Súdného dvora EÚ vychádza z premisy, že takáto situácia môže následne viesť k použitiu tzv. eurokomformného výkladu vnútroštátnej normy (tzv. nepriamy účinok smernice), ktorý má však svoje medze, už judikované rovnako Súdnym dvorom EÚ. V zmysle ustálenej judikatúry Súdného dvora EÚ je rozsah nepriameho účinku smernice spočívajúci v eurokomformnom výklade vnútroštátnej regulácie vyjadrený jednak právom EÚ, jednak právom vnútroštátnym. Spolupôsobenie týchto dvoch právnych poriadkov sa prejavuje nasledovne: musí ísť o výklad v čo najväčšej možnej miere, v zmysle znenia a účelu/cieľa smernice, musí ísť o výklad za použitia vnútroštátnym poriadkom a probovaných výkladových metód (jazykový, logický, systematicky, historicky, teologický výklad). Nesmie sa jednak o výklad contra legem a nesmú byť porušené všeobecné právne zásady. Súdný dvor nepriame účinky smernice prehľadne zhrnul vo veci Adeneler, C212/04 zo dňa 04. júla 2006, keď uviedol: „povinnosť vnútroštátneho sudcu odvolávať sa na obsah smernice pri výklade a uplatňovaní relevantných ustanovení vnútroštátneho práva je obmedzená všeobecnými zásadami práva, najmä právnou istotou a zákazom retroaktivity a nemôže slúžiť ako základ pre výklad contra legem vnútroštátneho práva.“

2. 4. Vzhľadom na explicitné znenie zák. č. 129/2010 Z. z. v časti povinnosti členenia splátok na splátky istiny, splátky úrokov a splátky poplatkov, ak by vnútroštátny súd po rozsudku Súdného dvora EÚ C-42/15 vyložil toto ustanovenie eurokomformne tak, že zmluva nemusí obsahovať členenie splátok na splátky istiny, úrokov a iných poplatkov, doslova by „zlomil“ vnútroštátne právo a toto vnútroštátne

právo by nahradil Smernicou (čo je postup typický pre priamy účinok). Nakoľko sa ale jedná o spory medzi jednotlivcami, priamy účinok smernice je vylúčený (možno uvažovať o účinku nepriamom) a naznačený postup nebude možný, pretože by sa jednalo o výklad práva contra legem. Otázka priameho účinku Smernice sa vo všeobecnosti v podstate týka vymedzenia podmienok, za ktorých vnútroštátne orgány môžu určitú normu práva únie aplikovať priamo, bezprostredne na prípad, ktorý riešia. Vzhľadom na existenciu ustálenej judikatúry SD EÚ na otázku priameho účinku smerníc v spore medzi jednotlivcami (v tomto konkrétnom prípade veriteľ verzus spotrebiteľ) v zásade platí zákaz horizontálneho priameho účinku spočívajúci v tom, že žiadne ustanovenie smernice, zaručujúce jednotlivcovi práva alebo ukladajúce povinnosti ako také sa nemôže použiť v rámci sporu, v ktorom stoja proti sebe výhradne jednotlivci. Z uvedeného vyplýva, že priamy účinok je tak v zásade možný len v spore medzi jednotlivcom a štátom, kedy sa jednotlivec dovoľá svojho práva vyplývajúceho zo smernice priamo voči štátu ako subjektu zodpovednému za nesprávne implementovanie smernice (rozsudok Súdneho dvora z 26. februára 1986, Marshall 152/84, vo veci Faccin Dori C-91/92, Pfeiffer, C-397/01 a C-403/01).

2. 5. V závere odvolací súd zdôraznil, že výklad zákona č. 129/2010 Z. z. platného v čase uzatvorenia predmetnej spotrebiteľskej zmluvy nemôže narušovať všeobecné právne zásady najmä zásadu právnej istoty, ktorá je vyjadrená v článku 2 ods. 2 Civilného sporového poriadku. Ustálená judikatúra slovenských súdov podala aj podáva stabilný výklad ustanovenia zákona ohľadom potreby štruktúrovania splátok spotrebiteľského úveru a na jej prelomenie niet žiadneho dôvodu. Pokiaľ existujú rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré predstavujú odklon od zaužívanej praxe a zaužívaného riešenia predmetných sporov v súlade so zásadami, ktoré sú uvedené vyššie, odvolací súd uvedené rozhodnutia nepovažoval za ustálenú rozhodovaciu prax v zmysle článku 2 ods. 2 Civilného sporového poriadku. Z vykonaného dokazovania bolo navyše jednoznačne preukázané, že v uzatvorenej spotrebiteľskej zmluve absentujú údaje o výške, počte a termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov z dôvodov, ktoré bližšie podrobne popísal v napadnutom rozhodnutí súd prvej inštancie. Pokiaľ pre vyslovenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého úveru postačuje absencia čo i len jednej z náležitostí uvedenej v ustanovení § 9 ods. 2 písm. k/ zák. č. 129/2010 Z. z., súd prvej inštancie správne žalobkyňou poskytnutý úver považoval za bezúročný a bez poplatkov. Žalobkyňa ani v podanom odvolaní neuviedla k absencii uvedených údajov také skutočnosti, s akými by sa súd prvej inštancie nevysporiadal, resp. ktoré by jeho závery v tomto smere mohli spochybníť.

2. 6. Pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd aplikoval ustanovenie § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a keďže žalobkyňa v odvolacom konaní nebola úspešná a žalovanému žiadne trovy odvolacieho konania nevznikli, žiadnej zo strán sporu nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

3. 1. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolatelka“) dovolanie, ktorým napadla rozsudok odvolacieho súdu vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým jej žalobu v prevyšujúcej časti zamietol a v závislom výroku o nároku na náhradu trov odvolacieho konania. Žiadala, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu dovolania zrušil a vec v tomto rozsahu vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

3. 2. Prípustnosť dovolania odôvodnila poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

3. 3. V odôvodnení dovolania namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu i súdu prvej inštancie spočíva na nesprávnom právnom posúdení, ktoré záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Nesprávnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom spočívala podľa jej názoru v posúdení zmluvy o úvere ako bezúročnej a bezpoplatkovej, nakoľko podľa odôvodnenia súdu prvej inštancie ale aj odvolacieho súdu zmluva o úvere obsahovala iba celkový počet splátok úveru, výšku prvej a predposlednej splátky, bez rozlíšenia z akých položiek sa jednotlivé splátky skladajú a tiež bez uvedenia, aká časť z týchto splátok bude priradená k dlžnej sume, k úrokom z úveru a k poplatkom. Mala za to, že sporné ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ zák. č. 129/2010 Z. z. sa má vykladať v súlade s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. februára 2018 sp. zn. 3Cdo/146/2017 a tam uvedeným právnym názorom a to v súlade s eurokonformným výkladom, od ktorého sa odvolací súd pri riešení právnej otázky odklonil. Uviedla, že pokiaľ odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že v čase uzatvorenia zmluvy o úvere predmetné rozhodnutie nebolo dovolacím súdom ešte prijaté, a teda ku dňu uzatvorenia zmluvy o úvere absencia

náležitosti vymedzenej v ustanovení § 9 ods. 2 písm. k/ zák. č. 129/2010 Z. z. zakladala bezúročnosť a bezpoplatkovosť poskytnutého úveru, s predmetným právnym názorom sa nestotožňuje a je absolútne nevzťahujúci sa na prejednávany spor, nakoľko v danej veci nemožno za žiadnych okolností posudzovať retroaktivitu právnych noriem. V predmetnom spore nedošlo k zmene právnych noriem, ale k výkladu a interpretácii spornej právnej normy dovolacím súdom.

4. Žalovaný sa k dovolaniu žalobkyne nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ event. „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je prípustné a aj dôvodné, a preto rozsudok odvolacieho súdu v dovolaní napadnutej časti i rozsudok prvoinštančného súdu v rozsahu dovolania zrušil (§ 449 ods. 1, 2 CSP) a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

6. V zmysle § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

7. V predmetnej veci dovolateľka vyvodila prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

8. Z obsahu dovolania je rovnako zrejmé, že žalobkyňa vyčíta odvolaciemu súdu, že právnu otázku „či zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere musí vyplývať splatnosť jednotlivých častí istiny, úroku a poplatkov, pokiaľ nemajú byť splatné jednorazovo“, vyriešil inak, ako ju už vyriešil dovolací súd v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 146/2017.

9. Ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu vyjadrujú predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (3 Cdo 6/2017, 6 Cdo 21/2017, 7 Cdo 101/2018).

10. Dovolateľka v dovolaní argumentovala tým, že rozhodnutia nižších súdov vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci v otázke aplikácie ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. v znení platnom ku dňu uzatvorenia zmluvy (aktuálne ide o modifikované ustanovenie § 9 ods. 2 písm. i/ - poznámka dovolacieho súdu), pretože odvolací (i prvostupňový) súd učinili nesprávny právny záver o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru.

11. Otázku interpretácie ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. (citované ustanovenie obsahovo zodpovedá skoršej právnej úprave - ustanoveniu § 4 ods. 2 ods. 2 písm. i/ zákona č. 258/2001 Z.z. - poznámka dovolacieho súdu), t.j. otázku náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere ohľadom výšky, počtu a termínov splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, už riešil dovolací súd (nielen) v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 146/2017 z 22. februára 2018, (ale aj) v rozhodnutiach sp. zn. 3 Cdo 56/2018

zo 17. apríla 2018, sp. zn. 4 Cdo 211/2017 z 23. apríla 2018, 5 Cdo 132/2017 z 29. októbra 2018, 7 Cdo 98/2018 z 30. januára 2019 a (po podaní dovolania v tomto spore) aj v rozhodnutiach sp. zn. 7 Cdo 101/2019 a 7Cdo 112/2019. Z obsahu odôvodnenia uvedených rozhodnutí dovolacieho súdu vyplýva, že uvedené ustanovenie zák. č. 129/2010 Z. z. je potrebné interpretovať tak, že zmluva o spotrebiteľskom úvere nemusí nevyhnutne obsahovať číselné vyjadrenie každej jednotlivéj zložky anuitnej splátky (t.j. istiny, úrokov a iných poplatkov). Takáto interpretácia uvedeného ustanovenia dovolacím súdom zodpovedá, tak ako je nižšie uvedené, účelu Smernice, právnym záverom uvedeným v rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-42/15 Home Credit Slovakia a.s. proti Kláre Biróovej“ (ďalej aj „rozsudok ESD“ a tiež účelu samotného ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. Pokiaľ uvedené ustanovenie hovorí o výške, počte a termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, je potrebné toto ustanovenie eurokonformne vykladať tak, že sa tým veriteľovi neustanovuje povinnosť uviesť v zmluve o spotrebiteľskom úvere vyššie uvedené zákonom vyžadované údaje vo vzťahu ku každej jednotlivéj zložke anuitnej splátky, ale len vo vzťahu k anuitnej splátke ako celku.

12. Podľa čl. 10 ods. 2 písm. h/ Smernice zmluva o úvere zrozumiteľne a stručne uvádza výšku, počet a frekvenciu splátok spotrebiteľa a prípadne poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami úveru na účely splatenia.

13. Podľa čl. 10 ods. 2 písm. i/ Smernice zmluva o úvere zrozumiteľne a stručne uvádza, v prípade amortizácie istiny na základe zmluvy o úvere s dobou určitou, právo spotrebiteľa vyžiadať si výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky, a to bezplatne a kedykoľvek počas celej dĺžky trvania zmluvy o úvere. V tomto ustanovení Smernica vysvetľuje, že amortizačná tabuľka uvádza splátky, ktoré sa majú zaplatiť, a lehoty a podmienky ich úhrady; amortizačná tabuľka obsahuje rozpis každej splátky s uvedením amortizácie istiny, úrokov vypočítaných na základe úrokovej sadzby úveru a prípadne i dodatočné náklady; ak úroková sadzba nie je fixná alebo sa dodatočné náklady podľa zmluvy o úvere môžu zmeniť, amortizačná tabuľka zrozumiteľne a stručne uvádza, že údaje v nej uvedené budú platné len do najbližšej zmeny úrokovej sadzby úveru alebo dodatočných nákladov v súlade so zmluvou o úvere. Článok 10 ods. 3 Smernice k tomu dodáva, že v prípade uplatnenia článku 10 ods. 2 písm. i/ Smernice veriteľ sprístupní pre spotrebiteľa výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky, a to bezplatne a kedykoľvek počas celej dĺžky trvania zmluvy o úvere.

14. Právny poriadok Slovenskej republiky považuje zmluvu o spotrebiteľskom úvere za právny úkon, ktorým sa veriteľ (dodávateľ) zaväzuje poskytnúť dlžníkovi (spotrebiteľovi) peňažné prostriedky v jeho prospech do určitej sumy a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

15. Podľa § 9 ods. 2 písm. k/ zák. č. 129/2010 Z.z. (v znení účinnom do 31. decembra 2012, t.j. v dobe uzavretia zmluvy) zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia.

16. Podľa § 11 ods. 1 písm. a/ zák. č. 129/2010 Z.z. (v znení účinnom do 31. decembra 2012, t.j. v dobe uzavretia zmluvy), poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá písomnú formu podľa § 9 ods. 1 a neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a/ až k/, r/ a y/ a § 10 ods. 1.

17. Z rozsudku ESD vyplýva, že :

17. 1. článok 10 ods. 2 písm. h/ Smernice sa má vykladať v tom zmysle, že nie je nevyhnutné, aby zmluva o úvere uvádzala splatnosť každej zo splátok spotrebiteľa odkazom na konkrétny dátum, pokiaľ podmienky tejto zmluvy umožňujú spotrebiteľovi bez ťažkostí a s istotou identifikovať dátumy týchto splátok (bod 50 rozhodnutia),

17. 2. článok 10 ods. 2 písm. h/ stanovuje, že zmluva o úvere musí uvádzať iba výšku, počet a frekvenciu splátok spotrebiteľa a prípadne poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami úveru na účely splatenia (bod 52 rozhodnutia).

17. 3. z článku 10 ods. 2 písm. i/ Smernice a článku 10 ods. 3 Smernice vyplýva, že iba na žiadosť spotrebiteľa je veriteľ povinný bezplatne a kedykoľvek počas doby trvania zmluvy odovzdať mu výpis vo forme amortizačnej tabuľky (bod 53 rozhodnutia); pričom Smernica nestanovuje povinnosť zahrnúť do zmluvy o úvere takýto výpis vo forme amortizačnej tabuľky.

17. 4. pokiaľ ide o zmluvy patriace do pôsobnosti Smernice, členské štáty by nemali ukladať zmluvným stranám povinnosti, ktoré táto smernica neupravuje, ak táto smernica obsahuje harmonizované ustanovenia v oblasti, do ktorej patria tieto povinnosti (bod 55 rozhodnutia).

17. 5. článok 10 ods. 2 písm. h/ a i/ Smernice sa má vykladať v tom zmysle, že zmluva o úvere na dobu určitú stanovujúca amortizáciu istiny po sebe nasledujúcimi splátkami nemusí vo forme amortizačnej tabuľky spresňovať, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie tejto istiny. Tieto ustanovenia v spojení s článkom 22 ods. 1 Smernice bránia tomu, aby členský štát stanovil takúto povinnosť vo svojej vnútroštátnej právnej úprave (bod 59 rozhodnutia).

18. Smernica ako špecifický prameň práva (norma práva) Európskej únie vyžaduje od členských štátov, aby dosiahli cieľ sledovaný smernicou prijatím transpozičných opatrení vo svojom právnom poriadku. Členský štát musí transpozíciu smernice uskutočniť spôsobom plne zodpovedajúcim potrebám jasnosti a určitosti. Na tento účel musia byť ustanovenia smernice vykonané tak, aby bola ich záväznosť nespochybniteľná a aby sa zachovala ich konkrétnosť, presnosť a jasnosť. Nakoľko v sporoch medzi jednotlivcami je priamy účinok smernice v zásade vylúčený, vnútroštátne súdy musia skúmať, či môžu normu práva Európskej únie transponovanú určitým zákonom vykladať eurokonformne. Tento nepriamy účinok smernice nie je absolútny - eurokonformný výklad zákona nemôže nahradiť výslovné znenie zákona; v opačnom prípade by išlo o výklad contra legem. To však nič nemení na tom, že zásada konformného výkladu vyžaduje, aby sa súdy pri interpretácii vnútroštátneho práva usilovali dospieť k riešeniu, ktoré je v súlade s účelom sledovaným smernicou a zaručuje jej úplnú účinnosť (pozri bližšie rozsudok ESD C-212/07, bod 110).

19. Eurokonformným výkladom ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k zák. č. 129/2010 Z. z. (v znení účinnom do 31. decembra 2012, t.j. v dobe uzavretia zmluvy) dospel dovolací súd k záveru, že citované ustanovenie neukladalo veriteľom povinnosť, aby v zmluvách uzatváraných podľa zák. č. 129/2010 Z. z. uvádzali presný rozpis plánovanej amortizácie dlhu, teda rozpis splátok úveru po častiach (istina, úrok a poplatky). Pokiaľ je teda vo vyššie citovanom ustanovení § 9 ods. 2 písm. k/ zák. č. 129/2010 Z.z. uvedené „výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“, je za použitia eurokonformného výkladu potrebné uvedené ustanovenie vykladať tak, že len spresňuje, čo splátka úveru zahŕňa.

20. Pre úplnosť dovolací súd uvádza, že zákonom č. 279/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 483/2001 Z.z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, došlo k zmene ustanovenia § 9 ods. 2 písm. i/ zák. č. 129/2010 Z. z. [poznámka dovolacieho súdu - ide o novelami modifikované ustanovenie, ktoré bolo v dobe uzatvorenia zmluvy označené ako § 9 ods. 2 písm. k/, a za účinnosti predchádzajúcej právnej úpravy ako § 4 ods. 2 písm. i/ zákona č. 258/2001 Z. z.] v tom zmysle, že sa v ňom s účinnosťou od 1. mája 2018 slová „výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“ nahrádzajú slovami „výšku, počet, frekvenciu splátok“. V dôvodovej správe k tomuto zákonu sa uvádza, že vypustenie jednotlivých častí splátky zo znenia uvedeného ustanovenia bolo nevyhnutné práve so zreteľom na závery vyjadrené v rozsudku ESD, čo len potvrdzuje správnosť vyššie uvedených záverov dovolacieho súdu, týkajúcich sa výkladu ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k/ zák. č. 129/2010 Z. z. (v znení v dobe uzavretia zmluvy, aktuálne ustanovenie § 9 ods. 2 písm. i/).

21. Zo spisu dovolací súd zistil, že na základe úverovej zmluvy (formálne označenej ako Zmluvu o ČSOB spotrebiteľskom úvere) č. XXXXXXXXXXR uzatvorenej stranami sporu 14. marca 2012 bol žalobkyňou žalovanému poskytnutý spotrebný úver vo výške 8 000 Eur, s pevnou úrokovou sadzbou vo výške 14,90 % ročne, s ročnou percentuálnom mierou nákladov (RPMN) 20,55 %, priemernou hodnotou RPMN 13,68 % a celkovými nákladmi spojenými s úverom vo výške 11 460,77 Eur, s mesačnou splátkou 223,51 Eur, splatnou v 27. deň v mesiaci, s tým, že prvá anuitná splátka bude

splatná 27. apríla 2012 a posledná anuitná splátka bude splatná 27. marca 2016, pričom tento deň je zároveň dňom splatenia úveru.

22. Podľa názoru dovolacieho súdu v danom prípade uzavretá zmluva o spotrebnom úvere v bode IV a V (č.l. 5 a nasl. spisu) určovala primeraným spôsobom výšku úveru, dátum prvej splátky, dátum poslednej splátky, termín splatnosti splátky, úrokovú sadzbu, anuitnú splátku, poplatok za poskytnutie úveru, dátum uzatvorenia zmluvy.

23. Vyššie uvedené základné pojmy zmluvy o spotrebiteľskom úvere vymedzujú obchodné podmienky pre ČSOB spotrebiteľské úvery časť 1. Všeobecná časť VOP (fotokópia ktorých je v spise založená na č.l. 13 a nasl.), ktoré tvoria súčasť zmluvy (podľa bodov 29 a 30 rozsudku ESD zmluva o úvere nemusí byť uzatvorená „v jedinom dokumente“).

24. Pokiaľ ide o posúdenie správnosti záveru odvolacieho (i prvostupňového) súdu, že predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje údaj o výške, počte a termínoch splátok istiny a úrokov, a preto je potrebné úver považovať za úver bezúročný a bez poplatkov, tak je potrebné uviesť, že eurokonformný výklad ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k/ zák. č. 129/2010 Z. z. (v znení v dobe uzavretia zmluvy, aktuálne ustanovenie § 9 ods. 2 písm. i/) umožňuje dospieť k záveru, že toto ustanovenie nevyžaduje, aby zmluva o úvere obsahovala presné vymedzenie vnútornej skladby jednotlivých splátok, to znamená určenie, aká časť každej jednotlivkej splátky sa použije na splátku istiny a aká jej časť spláca bežné úroky a poplatky. Účelom predmetného ustanovenia nebolo to, aby mal spotrebiteľ už pri uzatvorení zmluvy k dispozícii v číselnom vyjadrení informáciu, aká časť bude v tej ktorej anuitnej splátke (výška ktorej je konštantná) pripadať na istinu, aká na úrok za poskytnutie úveru a aká na iné platby (poplatky). V uvedenej súvislosti dovolací súd uvádza, že aj podľa záverov uvedených v predmetnom rozsudku ESD, zmluva o úvere uzatvorená na dobu určitú, stanovujúca amortizáciu istiny po sebe nasledujúcimi splátkami nemusí vo forme amortizačnej tabuľky spresňovať, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie istiny (viď bod 53 rozhodnutia). Podrobné informácie o vnútornej skladbe anuitnej splátky podáva veriteľ na žiadosť spotrebiteľa, a to bezplatne a kedykoľvek počas doby trvania zmluvy a vo forme amortizačnej tabuľky (bod 53 rozhodnutia).

25. Z uvedených dôvodov dovolací súd konštatuje, že dovolanie žalobkyne smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je dovolanie nielen prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (lebo rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu), ale zároveň aj dôvodné, nakoľko dovolaním napadnutý rozsudok (práve v riešení predmetnej právnej otázky) spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

26. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomocí patrí (§ 450 CSP). Dovolací súd v súlade s týmito ustanoveniami napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP), pričom zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 CSP), nakoľko nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

27. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

28. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

29. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.